

ምዕራፍ ሹዱሽተ

መኅደሪ ድንኳን

ኣብ ማእከሎም ምእንቲ ኸነብር ድማ መቐደስ ይግበሩለይ (ዘጸ. 25፡8)

እዚ ሕዝቢ'ዚ ደም ገንሸል ፋሲካ ዘድኃኖ፡ ካብ ባርነት ግብጺ ነጻ ዝወጸን፡ ንእግዚአብሔር ውን ንኸምልኽ ዝተፈልየ ሕዝቢ እዩ። ባሕሪ ኤርትራ ሰጊርም ምውጽኡም ክሳብ ክንድ ሞት ዝኣከል ርሕቕት ካብ ግብጺ ምውጽኡም ዚሕብር'ዩ። ከምኡ'ውን ክርስቲያናት ክሳብ ክንዲ ሞት ዝኣከል ርሕቕት፡ ካብ ዓለም ከወጹ እንተዘይከኣሉ ንእግዚአብሔር ክነብሩ ኣይከእሉን እዮም። እዚ ድማ ካብ ዓለም ምርሓቕ ዘይኮነስ፡ ኣብ ዓለም እናነበርካ ካብ ዓለም ምፍላይ እዩ። ዝፍለ ልብና፡ ዝቐየር ከኣ ከንቱ ኣነባብራና እዩ። እዚ ድማ ናትና ጸዕሪ ዘይኮነስ ናይ ድኅነትና ክፋል እዩ። ካብቲ ኸፉእ ክትሕልዎም እምበር ካብ ዓለም ክትወስዶም ኣይኮንኩን ዝልምን ዘሎኹ። ከምቲ ኣነ ናይ ዓለም ዘይኮንኩ ንሳቶም ውን ናይ ዓለም ኣይኮንኩን (ዮሃ. 17፡15-16)። እዚ ኣምላኻዊ ጸሎት ናይ ቅድስናና መሠረት እዩ።

ካብ ግብጺ ዝወጸ ሕዝቢ፡ ምድሪ ተስፋ ክሳብ ዝኣቱ ኣብ ቅድሚኡ ጉዕዞ ምድረ ቦዳ ኣለዎ። ዕላማ እግዚአብሔር ከኣ ካብ ግብጺ ምውጻእ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ንከንኣን ምእታውዮ። እግዚአብሔር ነቲ ሕዝቢ ምሉእ ምትእምማን ብምዃን ካብ ግብጺ ዘውጽእን፡ ጉዕዞ ምድረ ቦዳ ብዝሃእ ርእሱ ዝፍጽሞን እዩ። ንሱ ብኪዳኑ ዚተኣምን እዩ። “መቐደስ ስርሑለይ” እዚ ቃል ኣብ ምድረ ቦዳ ንዝጎዓዝ ሕዝቢ ዓቢይ ብሥራት'ዩ። ምኽንያቱ ማኅደር ድንኳን ቅዱስ ኣምላኽ፡ ኣብ ማእከሎም ክሓድር እዩ። እስራኤል ካብ ግብጺ፡ ቤት ያዕቆብ ካብቲ ቋንቋኡ ዘይስማዕ ሕዝቢ ምስ ወጸ፡ ይሁዳ መቐደሱ፡ እስራኤል ግዝኣቱ ኮነ (መዝ. 113፡1-2)*። ኣብ ዝኾነ ስፍራ ንንበር እግዚአብሔር ጥራይ ምሳና ይኹን። እቲ ምድረ ቦዳ ሃገር፡ እቲ ጸልማት ብርሃን፡ ባሕሪ ውን መገዲ ይኾነልናዮ ። ኩሉ ሳዕ ብሓደ ነገር ርጉጻት ክንከውን ይግበኣና። እዚ ድማ እግዚአብሔር ምሳይ ኣሎ ድዩ፤ በዚ ርግጽኛ እንተኾንካ ምሉእ ውሕስነት ኣሎካ። ብሕታውነት ነፍሲ፡ ካብ ኣዝማድካ ምፍላይ፡ ካብ ሃገርካ ምስዳድ፡ ካብ ስፍራኻ ምርሓቕ (ምግባዝ) ኣይኮነን፡ ካብቲ ዓይኒ ማይ ሕይወት ምፍላይ ጥራይ እዩ። እግዚአብሔር ንሙሴ ናብ ግብጺ ምስ ጸውዖ፡ ሙሴ ሓደ ዓቢይ ሕቶ ንእግዚአብሔር ሓተቶ። ስምካ ተሓትቶምኒ መን ክብሎም? በሎ፤ እግዚአብሔር ከኣ ዘሎን ዝነብርን በሎ።

ኣብ ዓለም ብዙኃት ዘለውን ዝነበሩን ኃያላት ተንሲኦም እዮም። እንተኾነ ህልውንኦም ዘመን ዝሰዓሮ፡ ታሪኽ ኮይኑ ይዝከሩ ኣለዉ። ንሱ ግን ጥንታዊ ዝመዓልቱ፡ ኩሉ ጊዜ ከኣ ሓድሽ ኮይኑ ዚነብር'ዩ። ኣሕዋተይ እግዚአብሔር ካብኹም ንላዕሊ ንዓኹም ቀረባ ኮይኑ እንተ ዘይተሰመዓኩም፡ እምነትኩም ኣይከዕርፈኩምን እዩ። እምበኣር ብምኽንያት እቲ ማኅደር ድንኳን ኣብ ማእከል እቲ ሕዝቢ ዝሓደረ ኣምላኽ፡ ዘመናት ሓሊፉ ብዘገርም መንነት ብወዱ ኣቢሉ ኣብ ማእከልና ሓደረ። እቲ ቐል ሰብ ኮነ፡ ጸጋን ሓቅን መሊእዎ ኸኣ ምሳና ነበረ (ዮሃ. 1፡14) ። እዚ ካብቲ ንእስራኤል ዝኾነ ዘገርም ነገር እዩ። ኣማኑኤል ኣብ ማእከልና ምግላጹ፡ ስሙ ዝተመሰገነ ይኹን።

ኣገልግሎት መኅደሪ ድንኳን፡-

1. ማእከል ኣምልኽ እዩ።

ኣምልኽ ዝፍጸም ኣብ ውሽጢ'ዚ ማኅደር ድንኳን ብምዃኑ፡ እዚ ድማ ምስ እግዚአብሔር ዘለዎም ኅብረት ማዕከል ከም ዝኾነ የርኢ። ሠለስተ መሠረታውያን ነገራት ንኣምልኽ የድልዩና። ንሳቶም ከኣ መቐደስ፡ መሥዋዕትን ክህነትን እዮም። ካብዚኦም ሓደ ምስ ዝጎድል ኣምልኽ ክፍጸም ኣይከኣልን እዩ ። እዞም

ሠለስተ ነገራት ኣብ ውሽጢ ኣምልኾ ነናይ ገዛእ ርእሶም ኣበርክቶ ዘለዎም ክኾኑ ከለዉ፡ ኣምልኾ ብሉይ ኮነ ሓድሽ ኪዳን በዘም መሠረት ዝቐመ እዩ። ኣድላይነቶም ድማ መቐደስ ማዕከል፡ መሥዋዕቲ መግለጺ ኣምልኾ ፡ ክህነት ከኣ ሥልጣን እዩ።

2. ክብሪ እግዚአብሔር ዝገልጽ እዩ።

እግዚአብሔር ኣብ ማእከል እቲ ሕዝቢ ዓቢይ ክብሩ ዝገልጽ ዝነበረ ብማኅደር ድንኳኑ እዩ። ክብሩ ዝገልጽ ከኣ ነቲ ዝኣመነ ሕዝቢ እዩ። ባሕሪ ተኸፊሉ ዝተሳገረ መንዩ፤ ካብ ሰማይ መና ዝተመገበ መንዩ፤ ካብ ከውሒ ዝፈልፈለ ማይ ሰትዩ ዝረወየ መንዩ፤ እዚ ንሕዝቢ እግዚአብሔር ዓቢይ ትምክሕትን መተኣማመንን እዩ። ካብ ካልእ እንፍለየሉ ስለ ዘይሸግረና ዘይኮነስ፡ ኣብ እዋን ሽግር ዘሕልፈና (ዘሳግረና)፡ ጐይታ! ዕቤቱ ብምርኣይ ኢና።

3. በረኽትን ምሕረትን እንቐበሉ ስፍራ እዩ።

ማኅደሪ ድንኳን እቲ ሕዝቢ በረኽትን ምሕረትን ዝቐበሉ ፍሉይ ስፍራ ነበረ። ስለዚ በረኽትን ምሕረትን ንምቕባል ኣብ ማኅደር ድንኳን ምህላው ኣገዳሲ እዩ። ናይዚ ሕዝቢ ባጀት ካብ ሰማይ ብምዃኑ፡ ኣብ ቤተ መንግሥቲ ንጉሥ ምርካብ ኣዘራራቢ ኣይኮነን። በረኽትን ምሕረትን ናይ ንጉሥዮ። ነዚ ዘይደሊ ሓደ'ኳ የልቦን። ብቲ ኣብ ቤተካ ዘሎ ሠናይ ነገርን፡ብበረኽት ቅዱስ መቐደስካን ክንጸግብ ኢና (መዝ.65:4)። ብሓፈሻ ማኅደር ድንኳን ምስ እግዚአብሔር ዘለዎም ኅብረት መሠረታዊ ነገር ከም ዝኾነ ንርኢ ኣሎና።

ካብቲ ማኅደሪ ድንኳን ወጻኢ እግዚአብሔር ምስ ሕዝቡ፡ እቶም ሕዝቢ ከኣ ምስ እግዚአብሔር ምዃኖም ወለሓደ መረጋገጺ የለን። ኣብ ማእከልኩም ክሓድር ዝበሎ ከኣ ነዚ እዩ። ኣብ ላዕሊ ዝረኣናዮ ብምሳሌ ካብ ዝተገልጸ ብኣዝዩ ዝተፈለየ ኩነት፡ እግዚአብሔር ኣብ ሓድሽ ኪዳን ኣብ ማእከልና ተገልጸ። እዚ ከኣ ቦቲ ዝተሓርደ ገንሽል እዩ። ንሱ ምስ እግዚአብሔር ዘሎና ርክብ መሠረትን ማእከል ኣምልኾን እዩ። ንእግዚአብሔር ከነምልኽ ዝተዓደግና ብደምዚ ገንሽል ስለ ዝኾነ፡ እነምልኽ ውን ብናቱ መንነት ኢና። ዝተሓርደ ገንሽል ዓቢይ ክብሪ እግዚአብሔር ዝተገልጸሉን፡ ንሕና ውን ናይ እምነት ድፍረት፡ ትምክሕቲ ዝረኽብናሉ እዩ። ከምቲ ነቦኡ ሓደ ወዱ ዝኾነ ዝረኽቦ ኽብሪ ዝኣከል፡ ክብሩ ረኣና (ዮሃ.1:14) ። ዓቢይ ምሕረትን ጸጋን እግዚአብሔር ከምኡ ውን ፍቕሩ ዝረኣናዮ ብመገዲ እዚ ዝተሓርደ ገንሽል እዩ። ቃሉ ውን እዚ ኽኣ እቲ ቦቲ ዘፍቅር ወዱ ገይሩ ዝሃበና ክቡር ጸጋ ምእንቲ ክምስገን ኢሉ እዩ። ብእኡ፡ ማለት ብደሙ ድኅነት፡ ከምቲ ሃብቲ ጸጋኡ ኽኣ ኅድገት ኃጢአት ኣሎና።ንሱ ነዚ ጸጋ እዚ ብኽሓሉ ጥበብን ፍልጠትን ኣብ ልዕሌና ኣፍሰሶ (ኤፌ. 1:6-8) ።

ኣብ ማኅደር ድንኳን ዝተፈላለዩ ንዋየ ቅድሳት ነበሩ፡ እዚኦቶም ከኣ ብብዓይነቱ ዝኾኑ ኣገልግሎት ዝህቡ እዮም። ነፍሲ ወከፎም ኣገደስቲ ብምዃኖም ካብኡ ዝሓለፈ ውን ናይቲ ዝተሓርደ በጌ ንዓና ዘለዎ መንነት ብምሳሌ ዝገልጹ ነበሩ። ካብዚ ካልእ ውን ኣብ ማኅደር ድንኳን ዝቐርቡ መሥዋዕትታት ኩሎም ብመሥዋዕትነት፡ እቲ ዝተሓርደ በጌ ዝተጠቐለሉ እዮም። እዚኦቶም ብዝርዝር ንመልከቶም፡-

ኣብ ማኅደር ድንኳን ዝቐርቡ ዝነበሩ ዓቢይቲ መሥዋዕትታት ኃሙሽተ እዮም ። ኣቀራርባን ዕላማን እዞም መሥዋዕትታት ኣብ መጽሓፍ ኦሪት ዘሌዋውያን ካብ ምዕራፍ 1 ክሳብ 7 ተዘርዚሮም ኣለዉ። ንሳቶም ከኣ፡-

I. ዚሓርር መሥዋዕቲ ዘሌዋውያን ምዕራፍ ሓደ

II. መሥዋዕቲ እኽሊ ዘሌዋውያን ምዕራፍ ክልተ

III. መሥዋዕቲ ሰላም ዘሌዋውያን ምዕራፍ ሠለስተ

IV. መስዋዕት ኃጢአት ዘሌዋውያን ምዕራፍ አርባዕተ

V. መስዋዕት በደል ዘሌዋውያን ምዕራፍ ሓሙሽተ

እዞም መስዋዕትታት ኣብ ማኅደር ድንኳን ዚቐርቡ መግለጺታት ኣምልኾ ክኾኑ ከለዉ፡ ኩሎም መስዋዕትታት ምስ እግዚአብሔር ርክብ ዘለዎም ኣገደስቲ ነበሩ። ኣቀራርባ መስዋዕቲ ኣብ ክልተ ይኸፈል። ንሳቶም ከኣ፡-

፩ ብፍቓድ ዝቐርቡ መስዋዕትታት

ዚቃጸል መስዋዕቲ፡ ናይ እኽሊ ቁርባን ከምኡ ውን መስዋዕቲ ሰላም ዝተባህሉ እዚኣቶም ብፍቓድ ንምስጋና ከምኡ ውን ብብዕለት ዝቐርቡ እዮም።

፪ ብግዴታ ዝቐርቡ መስዋዕትታት ፡

ናይ ግዴታ ተባሂሎም ዝፍለጡ ከኣ ናይ ኃጢአት መስዋዕቲ ከምኡ ውን ናይ በደል መስዋዕቲ ተባሂሎም ዝጽውዑ እዮም። እዞም መስዋዕትታት ምእንቲ ኃጢአት ዋጋ ዝኸፈለሎምን ንኃጢአተኛ ውን ብናይ እግዚአብሔር ጽኑዕ ፍርዲ ንከይጠፍእ፡ ናይ ድኅነት ውሕስነት ዝህቡ መስዋዕትታት ነበሩ። ቀጺልና ናይ መስዋዕቲ ኣቀራርባ ብዝርዝር ክንዕዘብ ኢና።

፫ ዝሓርር መስዋዕቲ

እዚ መስዋዕቲ ናይ ፍቓድ መስዋዕቲ ክኸውን ከሎ፡ነፍሲ ወከፍ ምእመን ከም ዓቕሙ ብፍቓዱ ንእግዚአብሔር ሠናይ (ምዑዝ) መስዋዕቲ ክኸውን ዘቐርብ እዩ። እዚ ድማ ንዓቕሚ ነፍሲ ወከፍ ዘገናዘበ እዩ ። መስዋዕትታትን ኣቕረብቱን ብቐደም ተኸተል ከምዚ ዝስዕብ እዮም።

፫ ካብ ኣሓ (ብዕራይ) (ዘሌ. 1፡1-3-9)

፫ ካብ ኣባጊዕ/ኣጣል (ተባዕታይ) (ዘሌ. 1፡10-13)

፫ ካብ ባሬቶ/ ርግቢት (ዘሌ. 1፡14-17)

፫ በዓል ጸጋ ካብ ብዕራይ

፫ ማእከላይ ካብ በጊዕ /ጤል

፫ ድኻ ካብ ባሬቶ/ ርግቢት

ኣብዚ መስዋዕቲ እንርእዮ ኣቕረብቱ ዝተፈላለዩ እኳ እንተኾኑ ብዘይ ኣፈላላይ ንኹሉ መስዋዕቲ ዝቐበል ኣምላኽ፡ ሓደ እዩ። ንሱ ናይቲ መስዋዕቲ ዕቤት ዘይኮነስ 'ቲ መስዋዕቲ ዝቐርበሉ ልቢ እዩ ዝርኢ። ንእግዚአብሔር እንህቦ ነገር ምስ ክብሩ ዝዳረግ ኣይኮነን። ነቢይ፡- ኩሎም እቶም ኣብ ዱር ሊባኖስ ዘለዉ እንስሳታት እንተ ዝሕረዱ ንኣምላኽና ዝቐርቡ፡ ንሓንቲ ጊዜ መስዋዕቲ እኳ ኣይምእኸሉን፡ እቲ ኣብ ዱር ሊባኖስ ዘሎ ዕንጨይቲ ውን ነቲ መስዋዕቲ ሓዊ ንምንዳድ ኣይምእኸለን (ኢሳ. 40፡16) ብምባል ስለዚ ተዛረበ። ንኸብሩ ዝምጥን መስዋዕቲ ኣይርከብን እዩ። ነገር ግን ፍቕርና ንገልጸሉ ሓቀኛ መስዋዕቲ ዝቐበል ዓቢይ ኣምላኽ ኣዩ።

ኣብ ውሽጢ ዝሓርር መስዋዕቲ፡ ቅድስና እግዚአብሔር ዘዕገበ፡ ንኸብሩ ውን ዝምጥን ካልእ መስዋዕቲ ንርኢ ኣሎና። እዚ ኸኣ ዝተሓርደ ገንሸል እዩ። ንሱ ንገዛእ ርእሱ ዝሓርር መስዋዕቲ ገይሩ ምእንቲ ኹላትና ብምቕራብ፡ ነዚ መስዋዕቲ መፈጸምታ ብምሃብ ኣሕለፎ። ሓዋርያ ከምቲ ክርስቶስ ዘፍቀረና፡ ከም ሓደ

ምኡዝ ዝሸታኡ መባእን መሥዋዕትን ገይሩ ኸኣ ንገዛእ ርእሱ ምእንታና ኣኅሊፉ ዝሃበ፡ንስኻትኩም ውን ብፍቕሪ ንበሩ (ኤፌ. 5:2) ብምባል ይገልጽ።

እቲ መሥዋዕቲ ምሉእ ብምሉእ ንእግዚአብሔር ዝቐርብን ዘይተርፍን፡ ከምኡ ውን እቲ ዘቐርብ ምእመን ይኹን ካህናት ኸበልዕዎ ዘይተፈቐደ ስለ ዝኾነ፡እዚ መሥዋዕቲ ምሉእ ብምሉእ ኣምልኹ ዝቐርብ ምዃኑ የርኢ። በዚ ዝኣምን ሕዝቢ ኸኣ እምነቱ፡ ፍቕሩ፡ ተስፍኡ ምሉእ ብምሉእ ኣብ ኣምላኹ ንኸገብር ከም ዘለዎ ይምሥከር። እግዚአብሔር ብኣምልኹኦ ንበይኑ እዩ። ንሱ ከዛረብ ከሎ ውን ነቲ ቅዱስ ኣምላኽ ደኣ ምስ መን ከተመዓራርይዎ ኢኹም፤ ምስ መንከ ከተመሳሰልዎ ኢኹም፤ (ኢሳ. 40:25) በለ። እዚ ዝሓርር መሥዋዕቲ፡ ሎሚ ንዓና ዘለዎ መልእኽቲ ብዝተቐጸለ ልቢ ንዕኡ ከነምልኹ ከም ዘሎና ዝገልጽ ክኸውን ከሎ፡ ከብሩ ንምርኣይ ከኣ ኩለንተናዊ ኣምልኹ ከም ዘድሊ ዘርእየና እዩ።

ሎሚ ከብሪ እግዚአብሔር ዘይንርኢ ንምንታይ ይመስለኩም፤ ንሱ ኣብ ሕይወትና በይኑ ስለ ዘይኮነ እዩ። ምስቶም ንፈትዎም ማዕረ ንፈትዎ፡ ተስፋ ምስ እንገብረሎም ማዕረ ተስፋ ንገብረሎ። ንብዙኃት እግዚአብሔር፡ ኣብ እዋን ሓዲጋ ተጸዋዒ ክኸውን ከሎ፡ ንገለ ገለ ኸኣ ኣብ እዋን ሽግሮም ዝደልይዎ ናይ ትካልት ረድኤት እዩ ። ንሱ ግን ኩሉ ሳዕ ከነምልኹ ዝግበኣና ንበይኑ ኣምላኽ ክኸውን ይግባእ። ኣርባዕተ ኢትዮጵያውያን ንትምህርቲ ናብ ሃገረ ህንዲ ከዱ’ሞ ኣብኡ ውን ገዛ ተኻርዮም ይነብሩ ነበሩ። ሓደ እዋን ‘ቲ ገዛ ዘካረዮም ሰብ ሃንደበት ናብ ቤቶም ይመጽእ’ሞ፡ ሰላምታ ድኅሪ ምልውዋጡ “ ንምዃኑ ንስኹም እተምልኹዎ ኣምላኽ መን ይበሃል በሎም፤ ንሳቶም ከኣ ኢየሱስ ክርስቶስ ኢሎም መለሰሉ። ንሱ ኸኣ “ ኣነ ንብዙኅ እዋን ዘምለኽኩዎም ኣማልኽቲ ኣለዉኒ። ኣብ ሕይወተይ ዓቢይ ሽግር ኣጋጢሙኒ ኣሎ፡ ነዚ ሽግር ግን ክፈትሑለይ ኣይከኣሉን ነዚ ናትኩም ኣምላኽ’ዶ ክልምኖ፤ ብምባል ኣብ ገዝኡም ዝነበረ ስእሊ ሓዙ ከደ። ንሳቶም ከኣ ንበይኑ ኣምላኽ’ዩ ካብ ሽግር ጥራይ ዘይኮነስ ካብ ሞት ውን ዘድኅን እዩ፡ እመኖ ኢሎም ኣፋነውዎ።

ድኅሪ 15 መዓልታት ደሃዩ ክፈልጡ ናብ ገዝኡ ምስ ከዱ፡ እቲ ሰብ ብሓቂ ኣምላኽኩም ዓቢይ’ዩ ኩሉ ሽግረይ ተወገደለይ ድኅሪ ምባሉ፡ ብእኡም(ፕጃ) ዕጣን ከም ማለት’ዩ፡ ነቲ ስእሊ ምስ ካልኣት ኣማልኽቱ ደርዲሩ ከዓጥን ረኽብዎ። በዚ እዋን ኣዝዮም ተቓወምዎም ከምዚ ክትገብር የብልካን ፡ንሱ ንበይኑ ኣምላኽ ስለ ዝኾነ ምስ ካልኣት ኣማልኽቲ ዝምለኽ ኣይኮነን፡ ከምዚ ትገብር ዘሎኻ ውን ኣይፈቱን እዩ በልዎ። ንሱ ኸኣ ‘ይቀንእ ድዩ’፤ በሎም። እወ ምስ ዝኾነ ኣይመዓራረይን’ዩ፡ ንበይኑ ኣምላኽ እዩ በልዎ። እምበኣር ውስድዎ ንዕኡ ኢለ ነዘም ኩሎም ኣማልኽተይ ኣይሓድግን እየ በሎም። ንብዙኃት ጐይታ ከምዚ እዩ፡ ምስ ካልኣት ከም ኣማራጺ ዝተቐመጠ እዩ። ቃሉ ግን ንስኻ ድማ ንእግዚአብሔር ኣምላኽካ ብኹሉ ልብኻ፡ብኹሉ ነፍስኻን፡ብኹሉ ኃይልኻን ኣፍቅሮ (ዘዳ. 6:5) ይብል።

ናይ እኽሊ ቁርባን(መሥዋዕቲ እኽሊ)

ቁርባን፡ ዝብል ቃል መሠረታዊ ትርጉሙ መባእ ወይ ገጸ በረከት ማለት እዩ። ኣብ ኣምልኹ፡ ንእግዚአብሔር ዝቐርብ ሓቀኛ ውህበት ዘመልከት እዩ። እዚ ቁርባን ካብ ጽቡቕ ሓርጭ ዝተዳለወ ክኸውን ከሎ፡ ጥዑም ሽታ ንኸኸውን ምስ ዘይትን ዕጣንን ኣብ ናይ ሓዊ መሠውዒ ዝቃጸል ናይ እኽሊ ቁርባን እዩ። እዚ መሥዋዕቲ ብምሳሌ ናይ ኢየሱስ ክርስቶስ ካብ ኃጢአት ዝተፈልየ ፍጹም ዝኾነ፡ ባህርየ ሰብነቱ ይገልጽ። ነዚ መሥዋዕቲ ብዝርዝር ምስ እንምልከቶ ከምዚ ዝስዕብ’ዩ፡-

☞ **ጽቡቕ ሓርጭ**፡ ሓርጩ ካብ ጽቡቕ እኽሊ ዝተዳለወ እዩ። ናይ ጐይታና ፍጹም ባህርየ ሰብነቱ ዝገልጽ’ውን እዩ። ሓዋርያ ስለዚ’ውን ርኅሩኅን እሙንን ንኣምላኽ ዘገልግል ሊቀ ካህናት ምእንቲ ክኸውን፡ ንኃጢአት ሕዝቢ እውን ሥርየት ምእንቲ ከውህብ ነቶም ኣኅዋቱ ብኹሉ ክመስሎም ተገብኦ(ዕብ. 2:18) ብምባል ይገልጽ።

፩ ዘይቲ፤ እዚ ድማ ብመንፈስ ቅዱስ ዝተቐበለ ምዃኑ ዝሕብር እዩ። ኣምላኽ ከመይ ኢሉ ንኢየሱስ ብዓል ናዝሬት ብመንፈስ ቅዱስ ንዓይልን ከም ዝቐበለ፡ ንሱ ኸኣ ኣምላኽ ምስኡ ስለ ዝነበረ፡ ኣብ ኩሉ ጽቡቕ ከም ዝገበረን፡ ንኹሎም ነቶም ሰይጣን ዝኣሰርም ከም ዘሕወየውን ባዕልኻትኩም ትፈልጥዎ ኢኹም(ግብ. 10:38)።

፪ ዕጣን፡ ኣብ ውሽጢ'ዚ ናይ እኽሊ ቁርባን ዕጣን ምህላዉ፡ ዓቢይ መልእኽቲ ዘለዎዩ። ክርስቶስ ኢየሱስ ኣብዚ ምድሪ'ዚ ከሎ፡ ዝጸለዮ ጸሎትን ዘቕረበ ልመናን ድማ ይገልጽ። ኢየሱስ ኣብዚ ምድሪ እዚኣ ከሎ፡ ናብቲ ካብ ሞት ከድኅኖ ዝኸእል፡ ብብርቱዕ ግርን ንብዓትን፡ ጸሎትን ምህለላን ኣቕረበ። ንኣምላኽ ዝእዘዝ ስለ ዝነበረ ኸኣ ተሰምዐ (ዕብ.5:7)።

፫ ጨው፡ እዚ ናይ ጸጋ ምሳሌ ኮይኑ፤ ኣገልግሎት ጐይታ ኣብ ልዕሊ ጸጋ ዝተመሥረተ ምዃኑ ይገልጽ። እዚ ሓቀኛ ኣገልግሎት ወንጌል ፡ ነገራውን ምድራውን ብዝኾኑ ነገራት ዘይኮነስ ብጸጋ ክኸውን ከም ዘለዎ ዝገልጽዮ። ንነፍሲ ወከፍ ብቑዕ መልሲ ሂብኩም ምእንቲ ኸትክእሉ፡ ኣዘራርባኹም ኩሉ ሳዕ ብጸጋ ዝመልኣ፤ ብጨው ዝተቐመመ ይኹን(ቈላ. 4:6)።

ኣብዚ መሥዋዕቲ'ዚ ንኸይውሰኹ ዝተኸልከሉ ጥረ-ነገራት ኣለዉ ። ንሳቶም ከኣ መባኹዕትን መዓርን እዮም። ምኽንያቱ ከኣ ከምዚ ዝስዕብ እዩ፡-

ማይ ብሑቕ(መባኹዕቲ) ፡- ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ምሳሌ ኃጢአትን፡ ሥጋዊ ፍቓድን ኮይኑ ኣብ ዝተፈላለየ ቦታ ተጠቒሱ ዝርከብ እዩ ። ኣብቲ መሥዋዕቲ ድማ መባኹዕቲ ከየእትዉ ተነግሮም። ኢየሱስ ድማ “ ካብ ማይ ብሑቕ ፈሪሳውያንን ሰዱቃውያንን ተጠንቀቑን ተኣርነቡን” በሎም(ማቴ. 16:6)። ስለዚ በቲ ኣረጊት መባኹዕቲ ወይ ብመባኹዕቲ እካይን ሕሰምን ዘይኮነ፡ ብዘይበኹዐ እንጌራ፡ ማለት ብቕንዕናን ብሓቅን በዓልና ነኽብር(1ቆሮ.5:8)።

መዓር፡ ናይ'ዚ ዓለምዚ ምቕትን ተድላን ዝገልጽ ምሳሌ እዩ። ኣብዚ መሥዋዕቲ ምኽልካሉ እምበኣር ናይዛ ዓለም ተድላን ምቕትን ንእግዚኣብሔር ኣብ ምምላኽ ዘለዎ ዕንቅፋት ዘመልክት እዩ። እዚ መሥዋዕቲ ንዓና ዘለዎ ትርጉም ከምዚ ዝስዕብ እዩ።

1. ብዝተፈተነ መንነት ንክርስቶስ ክንመስል (1ቆሮ. 11:1)
2. ብናይ መንፈስ ቅዱስ ቕብኣት(ዘይቲ) ክንመላለስ (ገላ. 5:16)
3. ጸሎትን ልመናን ክነቕርብ (1ጢሞ. 2:12)
4. ጸጋ እግዚኣብሔር ንኸይጎድለና ኣብ ጸጋ ዝተመሥረተ ኣገልግሎት ክህልወና (1ጢሞ. 5:6)

ኣብዚ መሥዋዕቲ ማይ ብሑቕን (መባኹዕቲ) መዓርን ከም ዝተኸልከለ፤ ኣብ ሕይወት ክርስቲያናት ድማ ብማይ ብሑቕ ዝተመሰለ ኃጢአት፡ ኢየሱስ ድማ “ካብ ማይ ብሑቕ ፈሪሳውያንን ሰዱቃውያንን ተጠንቀቑን ተኣርነቡን” በሎም (ማቴ. 16:6። ብመዓር ዝተመሰለ ሓልዮትን ተድላን እዛ ዓለም እዚኣ ክህሉ ኣይግባእን።እታ ብደስታ እዚ ዓለም እዚ ጥራይ እትነብር ግና ብሕይወታ ኸላ ዝሞተት እያ (1ጢሞ. 5:6.)።

መሥዋዕቲ ሰላም

እዚ መሥዋዕቲ'ዚ ናይ ኅብረት፡ሰላም ቅድስና መሥዋዕቲ ተባሂሉ ይጽዋዕ። ካብ ካልኣት መሥዋዕትታት ፍሉይ ዝገብር ዘቕረበ ምእመንን ካህናትን ዝበልዕዎ ምዃኑ እዩ። ኣብ ኣምልኹ፡ ኅብረትን ሰላምን ምስኣን ዘጉድለት ቅድስና ዘስዕቦ ጸገም ብምዃኑ፡ እዚ መሥዋዕቲ ሰላምዚ ከምዚ ዓይነት ስያሜ ምሓዙ ትኸክል እዩ። እዚ መሥዋዕቲ ናይታ ሓንቲ ዝኾነት ቤተክርስቲያን ሓቀኛ ኣምልኹን ምስ ክርስቶስ ዘለዎ ሓድነትን

ይገልጽ። ከምኡ ውን ብተወሳኺ ኣብቲ ሰብነት ዘለዉ ኣካላት ንኣድሕዶም ዘለዎም ሓድነትን ፍቕርን ዝገልጽ ብምዃኑ፡ ዓለም ናይ ክርስቶስ ዝኾኑ ዝፈልየሉ ዋና ምልክት ቤተክርስቲያን እዩ። ጐይታ ዝሃበ ሓድሽ ትእዛዝን ምልክትን እዚ እዩ። ነንኣድሕድኩም ፍቕሪ እንተ ኣላትኩም በዚ ደቀ መዛሙርተይ ምዃንኩም ኩሉ ክፈልጥ እዩ (ዮሃ. 13:35) ።

መሥዋዕቲ ሰላም ቀንዲ ዕላምኡ ምእመናን ካህናትን ብሓድነት ብኣምልኽ ኣብ ቅድሚ እግዚኣብሔር ዝርከብሉን፡ ፍቕሮም ዝገልጽሉን፡ ክብሪ እግዚኣብሔር ውን ዝርእይሉ ብምዃኑ እዚ መሥዋዕቲ ዓቢይ እዩ። ዝተሓረደ በጊዕ፡ እዚ ኅብረትን ሰላምን ዝረኽብናሉ መሥዋዕቲ እዩ። ኣብ መንጎ ሰብን እግዚኣብሔርን ዝነበረ ናይ ጽልኢ መንደቕ ብደሙ ብምፍራስ ንዓና ምስ ኣቡኡ ዝዓረቐና፡ እንደገና ውን ነፍሲ ወከፍና ካብ ሕዝቢ፡ነገድ፡ቋንቋ ብደሙ ዓዲጉ መንግሥቲ ካህናት ክንከውን ዝገበረና እዩ።

ኣብዚ ዘመንዚ መልክዕን ጽባቕን ቤተክርስቲያን ይድብዝዝ እዩ ዘሎ። ኣብ መንጎ እቶም ዘይኣምኑ ኣሕዋት ዘሎ መለለይናን ምልክትናን ፍቕርን ሰላም ዘይኮነስ፡ ምፍልላይን ጽልእን ኮይኑ ኣሎ። ፍቕሪ ስለ ዝገደለና ንኣድሕድና ኣብ ቅድሚ ዓለማዊያን ክንካሰስን ክንፋረድን፡ መድመቂ ጋዜጣታቶምን መጽሔታቶምን ክሳዕ እንኸውን በጺሕና ኣሎና። ኦ! ጐይታ ይቕረ በለልና!!! መሥዋዕቲ ሰላም ንቤተክርስቲያን መግለጺ ምሥክርነት ብምዃኑ ንዓለም እንግለጸሉ ምልክት፡ እንደገና ከነልዕሎ ይግበኣና እዩ ። እታ ቀዳመይቲ ቤተክርስቲያን ኣብ ዙርያኣ ንዝነበሩ ኩሎም ዝማርኽ መንነት ነበራ። ኣብ ጸጽባሕ ኣብ ቤት መቐደስ ከየቋረጹ ብኅብረት ጸኒዖም ይእከቡ ነበሩ። ኣብ ኣባይቶም እንጌራ እናቈረሱ ኸኣ ብታሕጓስን ብግሩህ ልብን ኣብ መኣዲ ይሳተፉ ነበሩ። ንኣምላኽ የመስግኑ ነበሩ። ኣብ ቅድሚ ኩሉ ሕዝቢ ድማ ሞገስ ነበሮም። እግዚኣብሔር ከኣ ዝድኅኑ ኣብ ጸጽባሕ ናብታ ማኅበር ይውሰኽ ነበረ (ግብ. 2:46-47)።

ቤተ ክርስቲያን ሞገስ እትሰእን ሓድነትን ፍቕርን ምስ እትኸስር እዩ። ኣብ ዓለም ዘሎ ጽልእን ምፍልላይን ኣብ ቤተክርስቲያን ውን ብተመሳሳሊ እንተኣሎ ፍሉይነትና እንታይ እይ፡ ኣበይ'ዩ፡ ሎሚ ፍቕርና ከማርኽ'ዩ፡ ብደገ ንዘለዉ ክስሕብ'ዩ ኢልካ ምሕሳብ ይትረፍ እሞ፡ ንኣድሕድካ ብጽልኢ ምፍልላይን ምንኻስን ንብዙኃት ካብ ውሽጢ የውጽእ'ዩ ዘሎ። ሓደ እዋን ሓደ ቀሊስ ብዜማ “ንዒ” እናበሉ ከዝይሙ ከለዉ፡ ናይ ድምጽም ቅላጸን፡ ናይቲ ዜማ ምጉታትን ምዕጋስ ዝሰኣኑ ሃጺይ ቴዎድሮስ “ኣሸንኳይ'ዶ ንሳ ኸትመጽእ፡ ኣነውን ክኸይድ'የ” በሉ ይበሃል ። ቤተክርስቲያን ውን ዝቐደመ ፍቕራ እንተ ዘይሓዲሳቶን መሊሳቶን እነሆ ቤትኩም ዓንዩ ኸተርፍ እዩ (ማቴ. 23:28) ዝበሎ ቃል ጐይታ ከይፍጸም የስግእ እዩ።

ኣብ መሥዋዕቲ ሰላም እንርእዩ ዓቢይ ዕላማ፡ ኣብ ንኣድሕድና ዘሎና ፍቕሪ ሰላም ክኸውን ከሎ፡ ንዓና መሥዋዕቲ ድኅነትናን ሰላምናን ዝተሓረደ ገንሽል እዩ። በዚ ዘለዓለማዊ መሥዋዕቲ ፍቕርና እንደገና ከነሓድስ ይግበኣና እዩ። ንሱ ነቲ ኣብ መንጎ ዝነበረ፡ ናይ ጽልኢ ከልካሊ መንደቕ ብሥጋኡ ብምፍራስ፡ ነቶም ክልተ ሓደ ዝገበረ ሰላምና እዩ። ነቶም ክልተ ዝነበሩ ብእኡ ሓደ ሓድሽ ሰብ ምእንቲ ክገብርም፡ ንሕጊ ምስ ትእዛዛቱን ሥርዓታቱን ኣፍሪሱ ሰላም ገበረ (ኤፌ. 2:14-15) ተባሂሉ ተጻሒፉ እዩ ።

ኣብ ሓድሽ ኪዳን መሥዋዕቲ ሰላም ዝግለጽ ብቅዱስ ቁርባን “ኣጋፔ” ብዝተባህለ መኣዲ ፍቕሪን ንዕኡ ብዝመስሉን እዩ። እዚ ኸኣ ምስ እግዚኣብሔርን ምስ ኣሕዋትናን ዘሎና ኅብረት እንገልጸሉ እዩ። መጥመሪ እዚ ሕብረት ኸኣ ዝተሓረደ ገንሽል እዩ።

ናይ ኃጢአት መሥዋዕቲ

እዚ መሥዋዕቲ ሰባት፡ ምእንቲ ኅድገት ኃጢአቶም ዘቕርብዎ መሥዋዕቲ እዩ። ዓስቢ ኃጢአት ሞት ብምዃኑ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ኣብ ክንዲ ኃጢአቱ ዝሞተሉን ዕድኡ ዝኸፍለሉን ፍጹም ሰብ የድልዮ እዩ። ካብቶም ኣብ ቤት መቐደስ ዘገልግሉ ካህናት ጀሚሮም፡ ናይቲ ሕዝቢ መራሒ(ሹም)፤ ከምኡ ውን ምእመናን ነዚ

መሥዋዕቲ ከቅርቡ ይግብአም። አብዚ ሌላን ጉሌላን የልቦን። ከመይ ኩሎም ስለ ዝኃጥኡን ካብ ክብሪ ኣምላኽ ስለ ዝረኃቑን(ሮሜ. 3:23)። ኃጢአት ህላውነት ዝፈታተን፡ ዓስቢ ሞት ዘኸፍል ስለ ዝኾነ ኣብ ሕይወት ሰብ እዚ መሥዋዕቲ ዓቢይ ስፍራ ዘለዎ እዩ። ኃጢአተኛ ንሕይወቱ ውሕስነት የድልዮ እዩ። ናይ ውሕስነት ሕይወት ከኣ፡ ሕይወት ደኣ እምበር ካልእ ኸከውን ኣይከእልን እዩ። ንንብረቶም ደኣ እምበር ንሕይወቶም ውሕስነት ዘይብሎም ብዘኃት እዮም። ዝኣኔ ርእሶም ካብ ንብረቶም ኣትሒቶም ምርኣዮም መን ይንገሮም፤ ሓደ ሓረስታይ ቀውዒ ከም ዝበጽሖ እናረኣየ፡ ግራቱ ከይተዓጽደ ከሎ ብልቓሕ ስለ ዝወድኦ “ኣየ ንስኻ! ቀውዒ ዘሎካ መሲሉካ እምበር ተበሊዕካ ኢኻ” ከም ዝበለ። ብዘኃት ውን ሎሚ ብዕዳ ኃጢአት ዝተዓለሱ እዮም።

ኣብዚ መሥዋዕቲ እንርእዮ ካልእ ነገር፡ እቲ ዝቐርብ መሥዋዕቲ ከከም ዓይነት እቲ ሰብ ዝተፈላለየ ምዃኑ እዩ። ናይ ካህን፡ ናይ ዝኣኔ፡ ናይ ምእመን መሥዋዕቲ ዝተፈላለዩ እዮም። ኣቀራርብኦም ብዝርዝር ከምዚ ዝስዕብ እዩ፡- ናይዞም ሠለስተ ወገናት መሥዋዕቲ ዝተፈላለዩ ምኽንያት፤ ኃጢአት ዘኸፍሎ ዋጋ ምስ ዝተዋህበና ኃላፍነት ዝተመጣጠነ፤ እንሕተቶውን ብመጠንቲ ዝተቐበልናዮ ምዃኑ የርእየና። ቃሉ ውን ኣጎዋተየ! ንሕና መምህራን ዝበርትዐ ፍርዲ ኸም እንቐበል ፈሊጥኩም፤ ብዘኃት መምህራን ኣይትኹኑ (ያዕ. 3:1) ይብላና። ስለዚ ኸኣ ኣብ ላዕሊ ዝረኣናዮም ኣካላት ከም መጠን እቲ ዝተዋህበም ኃላፍነት ዘቐርብዎ መሥዋዕቲ ምፍልላዩ የረድኣና።

ካህንን መራሒ እቲ ሕዝብን ተወከልቲ ብምዃናም ተሓታትነቶም ልዕል ዝበለ እዩ። ብዘኣ ንዝተዋህበ ብዘኣ እዮም ዝጽበይዎ ። ኣብዚ ዘመን ካብ ዘለዉ ናይ ቤት እግዚኣብሔር ኣገልገልትን፤ ናይ ሕዝቢ መራሕትን ነዚ ዘስተውዕልዎ ክንደይ ይኹኑ፤ ናይ ዘለውዎ ስፍራን ዝወከልዎም ሕዝብን ተቐበልቲ ሓደራ ብምዃናም ክሳዕ ዘይተሰምዖም ኣብ ውሽጢ ዓቢይ ሕቶ እዮም ዘለዉ። ሓዋርያ ስለ እዞም ኣካላት ልዕሊ ዝኾነ እዋን ልመናን ጸሎትን ንኸግበር ምዝኸኻሩ ዘለዎም ሕቶ ብምርዳእ ይመስለኒ (1ጢሞ. 2:12) ።

ኣብ ኣቀራርባ እዚ መሥዋዕቲ'ዚ እንርእዮ ፍልልያት ከምዚ ዝስዕብ እዩ። ናይ ካህን መሥዋዕቲ፡ ናይቲ ሕዝቢ ተወካልነት ዘመልክት ስለ ዝኾነ፡ እዚ ሰብ'ዚ ኣብ መንጎ እግዚኣብሔርን ሰብን ዘሎ ማእከላዊ ስለ ዝኾነ፡ ቅድሚ ኩሉ ንሱ ምስ እግዚኣብሔር ዘለዎ ኅብረት ጥዑይ ክኸውን ይግባእ። ስለዚ ከኣ ምእንቲ ርእሱን ምእንቲ ቤተሰቡን መሥዋዕቲ ኃጢአት ብምቕራብ ይቐደስ። እቲ መሥዋዕቲ ዝራብዕ ኮይኑ፡ ንዕኡ ድኅሪ ምሕራዱ ካብቲ መሠውዒ ዝቃጸል ፈሓም ድኅሪ ምውሳዱ፡ ኣብቲ ጽንሃ፡ ክልተ ሕፍኒ ምዑዝ ሽታ ዘለዎ ዝተወቐጠ ዕጣን ብምውሳድ፡ ኣብ ውሽጢ ቅድስተ ቅዱሳን ኣብ ቅድሚ እግዚኣብሔር ኣብቲ ሓዊ ይገብረሉ። ንሱ ውን ርእዩ ከይመውት በቲ ትኪ ናይቲ ዕጣን፡ ነቲ ናይ ሥርየት መኽደኒ ይሸፍኖ ። ካብቲ ደም ዝራብዕ ፡ ሒደት ብምውሳድ ብኣጽብዑ ጠሚዑ ኣብ ልዕሊ ፊት ንፊት ናይ ሥርየት መኽደኒ ይነጽጎ ። በዚ ዓይነት ኅድገት ኃጢአት ርእሱን ቤተሰቡን ይረክብ ነበረ ።

ኣብዚ መሥዋዕቲ እንርእዮ ነገር እንተኣሎ ምእንቲ ኅድገት ኃጢአት ዝቐረበ እንስሳ ዝራብዕ ምዃኑ እዩ። ከምኡ ውን እቲ መሥዋዕቲ፡ ካብ ልዕሊ መሠውዒ ተላዒሉ ምስ ዝቃጸል ፈሓምን ዕጣንን፡ ኣብታ ውሽጣዊት ናይ እግዚኣብሔር መራኽቢ ስፍራ ከም ዝቐረበ ንርኢ ኣሎና። ካብዚ እንርድኦ እዚ መሥዋዕቲ'ዚ ካብቲ ናይ ዝኣኔን ምእመንን ዝበለጸ ምዃኑን፡ ኃጢአት እቶም ኣብ ቤት እግዚኣብሔር ዘገልግሉ ኣገልገልቲ ዓቢይ ዋጋ ከም ዘኸፍልን፡ ብተወሳኺ ውን እቲ መሥዋዕቲ ካብቲ መሠውዒ ኣስራዚ ተላዒሉ ክሳዕ ውሽጣዊት ክፍሊ (ቅድስተ ቅዱሳን)፡ ኣብ ታቦትን ኣብ መኽደን ሥርየትን ምቕራቡ፡ እቲ ኃጢአት፡ ቤት እግዚኣብሔር ከም ዘርከስ ዝገልጽ እዩ። ኣብ ዝኾነ እዋን ናይ ጉባኤን ናይ ካህንን ኃጢአት ቤት እግዚኣብሔር ዘርከስ ከም ዝኾነ የረድእ። ቀጺልና እንርእዮ ሹም ሕዝቢ ዘቐርብ መሥዋዕቲ እዩ። መራሕ ሕዝቢ ከምቲ ካህን ናይቲ ሕዝቢ

¹ ድኹም ስለ ዝኾነ፡ ከምቲ ምእንቲ ሕዝቢ ከምኡ ውን ምእንቲ ርእሱ፡ ስለ ኃጢአት ክሠውዕ ይግደድ (ዕብ. 5:3)

ተወካሊ ብምዃኑ፡ ምእንቲ ኃጢአት ዘቕርቦ መሥዋዕቲ ካብ ተራ ምእመን ልዕል ዝበለ እዩ። ስለዚ ኸኣ ተባዕታይ ድቤላ ሒዙ፡ ናብ መራሽቢ ድንኳን ይመጽእ። ኣብኡ ከኣ ኣእዳዉ ኣብ ልዕሊ እቲ እንስሳ ድኅሪ ምጽዓኑ፡ እቲ ካህን ነቲ መሥዋዕቲ ኣብ መሠውዒ የቕርቦ። ደሙ ኣብ ኣቕርንቲ እቲ መሠውዒ ድኅሪ ምንጸጉን፡ ኣብቲ መሠውዒ ድኅሪ ምፍሳሱን፡ ኣብ መሠውዒ ምሉእ ብምሉእ የሕርሮ። እቲ ሹም ሕዝቢ ከኣ ኅድገት ኃጢአት ይረክብ።

ካብዚ መሥዋዕቲ እንርድኦ ከኣ ኃጢአት ሹም ሕዝቢ ምሉእ ብምሉእ ኣብቲ መሠውዒ ኣስራዚ ምቕራቡ እዩ። መሠውዒ ኣስራዚ ናይ ክርስቶስ ኢየሱስ መስቀል ምሳሌ ክኸውን ከሎ፡ ኃጢአት ዝእቲ (ጅማምንቲ)፣ ሞትን ክርስቶስ ድኅነትን ዝቃወም ከምኡ'ውን ነቲ ኣብ መንበር ዘቕመጥም ጐይታ ዘይምፍላጥም እዩ። ነዚ ተረዲእም ብንስሐ ምስ ዝምለሱ፡ ብዕዮ መስቀሉ ኅድገት ኃጢአት ከም ዝረኸቡ ይገልጽ። ኃጢአት ዓለማውያን ፍቕሪ እግዚኣብሔር ይገፍዕ ደኣ እምበር ቤት እግዚኣብሔር ዘርክስ ኣይኮነን።

ኣብ መፈጸምታ እንርእዮ ናይ ምእመን ናይ ኃጢአት መሥዋዕቲ እዩ። ዝኾነ እስራኤላዊ ምእመን ምእንቲ ኃጢአት ዘቕርቦ መሥዋዕቲ፡ ኣንስተይቲ በጊዕ (ሸበን) ወይ ኣንስተይቲ ጤል እዩ። ነዚ ሒዙ ከኣ ናብ መራሽቢ ድንኳን ናብ ካህን ይመጽእ። ኣእዳዉ ኣብ ልዕሊ'ታ ኣንስተይቲ እንስሳ ድኅሪ ምጽዓኑ፡ እቲ ካህን ኣብ ልዕሊ መሠውዒ ኣስራዚ የቕርባ ። ካብቲ ደም ብኣእዳዉ እናጠምዐ፡ ኣብ ኣቕርንቲ እቲ መሠውዒ ድኅሪ ምንጸጉ፡ ነቲ ዝተረፈ ደም ኣብቲ መሠውዒ የፍስሶ። ዝተረፈ ኸኣ ኣብቲ መሠውዒ የሕርሮ።። በዚ ፍጻሜ እቲ ምእመን ኅድገት ኃጢአት ረኺቡ ይምለስ ነበረ። መሠውዒ ኣስራዚ፡ ናይ መስቀል ምሳሌ እዩ። ሎሚ ውን ኣገልገልቲ ቤተክርስቲያን ዝእቲ ሕዝብን ምእመናንን ኅድገት ኃጢአት ዝረኸቡ፡ በቲ ኣብ ልዕሊ መስቀል ዝተሠውዐ ገንሸል ኢየሱስ ክርስቶስ እዮም። እዚ ኸኣ ነቶም ዝቕደሱ ብሓንቲ መሥዋዕቲ ንዘለዓለም ፍጹማን ስለ ዝገበሮም እዩ” (ዕብ. 9፡14) ።

ብሓፈሻ ኣብ ውሽጢ እዞም መሥዋዕትታት ንርእዮ ነገር እንተ ኣሎ፡ ኩሎም መሥዋዕትታት ኣብ ልዕሊ መሠውዒ ቀሪቦም ኣብኡ ዝፍጸሙን ዝዛዘሙን እዮም። እቲ ኣብታ ውሽጣዊት መቐደስ ዝቕርብ መሥዋዕትታት ውን እንተኾነ ካብቲ መሠውዒ ኣስራዚ እዩ ዝለዓል (ዝብገስ)።

ናይ በደል መሥዋዕቲ

በደል፡ ብተደጋጋሚ ዝስራሕ ኃጢአት ዘመልክት እዩ። እዚ ዝፍጸም ከኣ ኣብ መንጎ እግዚኣብሔርን ሰብን ስለ ዝኾነ ኣምልኾን ኅብረትን ዘጥፍእ እዩ። በደል ኣምልኾ ዝኸልከል ብምዃኑ ሓቀኛ ኣምልኾ ንምቕራብ ምስ ሰባትን ምስ እግዚኣብሔርን ዘሎና ኅብረት፡ ጥዑይ ዘይተበላሸወ ከም ዝኾነ ክረጋገጽ ይግብኡ። ብዙኃት ንኣሕዋቶም እናበደሉ ንእግዚኣብሔር ዘምልኹ ኮይኑ ይስምዖምዮ ። ንይቕሬታ ዘይተገዝእ መንነት ብቂምን ብበቐልን ዝተመልኦ ልቢ ሒዙ ኣብ ማእከል ኣምልኾን ጉባኤን ይርከብ። ቃሉ ግን ከምዚ ይብል እምበኣር መባእካ ናብ መሠውዒ እንተ ኣምጸእካ፡ ኃውኻ ኸኣ ተቐይሞልካ ምህላዉ እንተ ዘከርካ፡ ነቲ መባእካ ኣብኡ ኣብ ቅድሚ መሠውዒ ኅደጎ፡ ኪድ ቅድም ምስቲ ኃውኻ ተዓረቕ፤ ደኃር ድማ ተመሊስካ መባእካ ኣቕርብ (ማቴ. 5፡23) ። ኣብ ውሽጢ'ዚ መሥዋዕቲ በደል እንርእዮ ካልእ ነገር ከኣ፡ እቲ በዳሊ ወገን ንተበዳሊ ካሕሳ በደሉ ክመልስ ስለ ዘለዎ ምእንቲ ኃጢአቱ መሥዋዕቲ የቕርብ። ሰብ እንተ ኃጥኦ ንበጺኡ ብምጥፋፋእ ንኣይ ንእግዚኣብሔር እንተ በደለ፡ ብጻዩ ዘንበረሉ ሕድሪ ወይ ዘትኃዞ እንተ ጠለመ፡ ወይ እንተ ኸተረ፡ ወይ እንተዓመጸ፡ ወይ ገለ ጥፉእ ረኺቡ ኸሎ ኣሉ እንተ በለ፡ ብሓሶት እውን እንተ መሓለ፡ ወይ ብዝኾነ ነገር ሰብ ክገብሮ ዝኸልል ኃጢአት እንተ ገበረ፡ በዚ ኸምዚ ብምሕጣኡ በዳሊ እንተ ኾነ፡ ነቲ ዝኸተሮ፡ ወይ ዝዓመጸ፡ ወይ ነቲ ዝጠለሞ ሕድሪ፡ ወይ ነቲ ጠፊኡ ዝረኸበ፡ ወይ ነቲ ብዝኾነ ነገር ሓስዩ ዝመሓለሉ ይምለሱ። ብምሉኡ ይምለሱ፡ ኣብ ልዕሊኡ ኸኣ ኃምሻይ ኣፍ ይወስኹሉ። በታ ኣብ ክንዲ በደሉ መሥዋዕቲ ዘቕርበላ መዓልቲ ነቲ ዋንኡ ይምለሱሉ። ኣብ ክንዲ በደሉ ዝቕርብ መሥዋዕቲ ድማ ካብ መጓሰ ኣባጊዕ፡ ከም

ዝገምገምካሉ ጐደሎ ዘይብሉ ድዑል ኣብ ክንዲ በደሉ ዝኸውን መሥዋዕቲ ንኣይ ንእግዚአብሔር ናብ ካህን የምጽእ(ዘሌ. 6:2-6)።

እምበኣር ካብ ላዕሊ ከም ዝተዓዘብናዮ እግዚአብሔር ግፍዕን በደልን ዝቆጸጸር ኣምላኽ ብምዃኑ፡ ንሰባት እናበደሉ ብዘይ ይቕሬታ፡ ንእግዚአብሔር ነምልኽ ኣሎና ዝብሉ ኣምልኽኦም ከንቱ ምዃኑ ክፈልጡ ይግባእ። በዚ ዘመን ብኣምልኽ ክብሪ እግዚአብሔር ንኸይንርኢ ገይሩና ዘሎ በደል እዩ። ቤተክርስቲያን ነዚ መጋረጃ ብምቕንጣጥ ክብሪ እግዚአብሔር ክትርኢ ይግበእ። ነቢይ፡-ኣነ ግና ንገጽካ ብጽድቂ ክርእዮ፡ ምስ ነቓሕኩ ብትርኢትካ ኸጸግብ እየ (መዝ. 17:15)* ከም ዝበለ፣ ንሕና ውን ክብሩ ብምርኣይ ኢና እንጸግብ። ጠንቂ ጥሜትና ከኣ ኣብ ማእከልና በደል ምህላዉ እዩ። ብሓፈሻ ኣብታ ሙሴ ዝተኸላ ድንኳን ዝቐርቡ ዝነበሩ እዞም ኩሎም መሥዋዕትታት መግለጺ ኣምልኽ ክኾኑ ከለዉ፡ ኩሎም መሥዋዕትታት ከኣ ሓደ ሓቀኛ ፍጹም መሥዋዕቲ ይሰብኩ ነበሩ። እቲ መሥዋዕቲ ኸኣ ዝተሓርደ ገንሽል እዩ። ንሱ ንኹሎም መሥዋዕትታት ብምጥቕላል ፍጻሜ ረኺቡ ከሕልፎም ከሎ፡ ኣብ

ውሽጢ ዘም ኩሎም መሥዋዕትታት ገዛእ ርእሱ ገለጸ። እዚ ኸኣ፡-

I. ገዛእ ርእሱ ምእንታና ኣሕሊፉ ምሃቡ ዝሓርር መሥዋዕቲ እዩ።

II. ብመከራ ዝተፈተነ፡ብምእዛዝ ውን ዝጸንዐ ናይ እኽሊ ቁርባን (መሥዋዕቲ እኽሊ) እዩ።

III. ምስ እግዚአብሔር ዝዓረቐናን፡መንግሥቲ ካህናት ዝገበረናን፡ ናይቲ ኅብረት መእሠርን ዝለዓለ ሓለዋን ዝኾነና፡ መሥዋዕተ ሰላም እዩ።

IV. ኃጢአትና ተሸኪሙ ምእንታና ዝሞተ መሥዋዕተ ኃጢአት እዩ።

V. ብዘይሰዓር ፍቕሪ ንሰቓልቱ ይቕሬታ ዝለመነ “ይቕረ ተበሃሃሉ”ኢሉ ውን ዝኣዘዘና፡ መሥዋዕተ በደል እዩ።

ገለ ገለ ኸኣ ነዚ ክገልጹ “መሠረት ንጽሕና ፡ ንጉሥ ጽድቂ እዩ” በልዎ።